

FEM FRÅGOR OM SKADESTÅNDSANSVAR MED JESSICA ÖSTBERG

Frågor rörande skadeståndsansvaret enligt aktiebolagslagen är vanligt förekommande och svaren inte alltid givna på grund av begränsad praxis från Högsta domstolen. Ämnet kommer att behandlas närmare under Bolagsrättsdagarna 2024 den 5-6 september. Bolagsrättsligt forum har ställt fem frågor om skadeståndsansvaret enligt aktiebolagslagen till en av föreläsarna på Bolagsrättsdagarna 2024, docent Jessica Östberg.

1. Har styrelseledamöterna några plikter utöver vad som framgår av aktiebolagslagen?

Ja. Aktiebolagslagen specificerar inte uttömmande de plikter som styrelseledamöterna har. Av bl.a. Högsta domstolens praxis och uttalanden i doktrinen framgår att styrelseledamöterna är sysslomän och att de har en omsorgsplikt och en lojalitetsplikt mot bolaget. Framförallt lojalitetsplikten är långtgående och innefattar bl.a. en tystnadsplikt, en skyldighet att undvika intressekonflikter, ett förbud att engagera sig i konkurrerande verksamhet om det finns risk att bolaget skadas samt ett förbud att utnyttja bolagets affärsmöjligheter.

2. Kan styrelseledamöter drabbas av skadeståndsansvar mot bolaget eller en borgenär för framläggande av ett förslag till vinstutdelning som strider mot försiktighetsregeln i 17 kap. 3 § 2 st aktiebolagslagen?

Vad gäller styrelseledamöters ansvar gentemot bolaget kan så kallat bristtäckningsansvar enligt 17 kap. 7 § aktiebolagslagen komma ifråga om förslaget antas av bolagsstämman och vinstutdelningen inte kan återbäras enligt 17 kap. 6 § aktiebolagslagen. En förutsättning är dock att styrelseledamöten agerat oaktsamt. Skadeståndsansvar kan under vissa förutsättningar aktualiseras gentemot en enskild borgenär vid angiven medverkan till en olaglig vinstutdelning. Ett problem ur borgenärens perspektiv är dock att det bl.a. kan vara svårt att bevisa orsakssamband mellan den skadegörande handlingen (förslaget till vinstutdelning) och borgenärens skada, vilket illustreras av ett relativt färskt hovrättsavgörande.

3. Vad innebär deltagande i ett utskott, kan det skärpa ansvaret?

Ja. En individuell bedömning görs av varje styrelseledamots eventuella skadeståndsansvar. Faktorer som påverkar ansvaret är t.ex. beslutad arbetsfördelning, särskild kompetens och graden av aktivitet. De styrelseledamöter som ingår i t.ex. ett revisionsutskott eller ett ersättningsutskott har ett särskilt ansvar för de frågor som ska behandlas i utskottet, då det kan ses som en sorts arbetsfördelning.

4. Förändras ansvaret vid risk för insolvens och finns det t.ex. en skyldighet att ansöka om konkurs vid insolvens?

Ja, ansvaret förändras till viss del. Övervakningsplikten skärps, vilket framgår av hovrättspraxis. Vidare menar vissa författare att styrelsen vid insolvens måste iakta en mer riskaversiv hållning, i linje med det straffrättsliga regelverket i 11 kap. BrB. Ytterst handlar det om en omtolkning av begreppet bolagets intresse, där borgenärsintresset vid insolvens får visst företräde framför aktieägarintresset enligt bl.a. Östberg, Möller, Stattin och Dotevall. Vissa menar till och med att det, om det står klart att bolaget inte kan räddas, kan finnas en skyldighet att ansöka om konkurs vid insolvens i linje med vad som gäller enligt bl.a. norsk rätt. Rättsläget är dock något oklart på denna punkt.

5. Har styrelseordföranden ett mer omfattande ansvar än övriga ledamöter?

Ja. Ordföranden är ytterst ansvarig för styrelsearbetets upplägg och tillhandahållande av relevant underlag inför styrelsemöten. Ordföranden får därför ett särskilt ansvar för att underlaget är korrekt och tillfredsställande. Av 8 kap. 17 och 49 §§ aktiebolagslagen framgår vidare att ordföranden ska bevaka bl.a. att styrelsen fullgör sina uppgifter samt att erforderliga instruktioner upprättas. Vidare har ordföranden i praktiken mer omfattande insyn i verksamheten och ett mer omfattande engagemang samt högre arvode. Även dessa faktorer påverkar normalt ansvaret i skärpande riktning.